Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
Departament Gospodarki

INFORMACJA O STANIE GOSPODARKI WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO W 2020 ROKU

Poznań, maj 2021 r.

Spis treści

Uwagi metodologiczne ……...s. 3
1. Sytuacja społeczno-gospodarcza Polski ……..……s. 5
2. Sytuacja społeczno-gospodarcza województwa wielkopolskiego……s. 9
3. Podmioty gospodarki narodowej w województwie wielkopolskim.....s. 22
4. Rynek pracy i wynagrodzenia w województwie wielkopolskim…….....s. 26
Wybrany materiał źródłowy…….....s. 34

Opracowanie:
Stanisław H. Kaj
Główny Specjalista/Departament Gospodarki UMWW
Poznań, maj 2021 r.

Dokument przyjęty przez:
- Zarząd Województwa Wielkopolskiego w dniu 14.05.2021 r.,
- Komisję Gospodarki Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w dniu 21.05.2021 r.

UWAGI METODOLOGICZNE

Informacja o stanie gospodarki województwa wielkopolskiego w 2020 r. obejmuje sprawozdawczy okres roku kalendarzowego. W opracowaniu wykorzystane zostały dostępne materiały opublikowane w IV kwartale 2020 r. oraz w I kwartale 2021 r., niekoniecznie odnoszące się wyłącznie do minionego roku. Fakt ten wynika z cyklu sprawozdawczego jednostek statystyki publicznej. Konstrukcja faktograficzna raportu dostosowana została do zakresu informacji dostępnych w wydawnictwach Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Statystycznego w Poznaniu, Biura Statystyki Unii Europejskiej EUROSTAT, innych instytucji publicznych lub podmiotów gospodarczych oraz w opracowaniach własnych Departamentu Gospodarki UMWW. Niekompatybilność wielu dostępnych źródeł ograniczyła z natury rzeczy ich pełne wykorzystanie w opracowaniu.

Wybrane określenia terminologiczne wykorzystane w opracowaniu:

Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy - osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy, do których należą:

- bezrobotni do 30. roku życia,
- bezrobotni długotrwale,
- bezrobotni powyżej 50. roku życia,
- bezrobotni korzystający ze świadczeń pomocy społecznej, bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6. roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18. roku życia,
- bezrobotni niepełnosprawni oraz poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu lub niewykonujący innej pracy zarobkowej opiekunowie osoby niepełnosprawnej, z wyłączeniem opiekunów osoby niepełnosprawnej pobierających świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, lub zasiłek dla opiekuna na podstawie przepisów o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

Źródło definicji: Ustawa z dnia 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
(Dziennik Ustaw 2004 nr 99 poz. 1001)

Miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego zatrudnionego - stosunek miesięcznej kwoty wynagrodzenia brutto do przeciętnej liczby zatrudnionych na podstawie umowy o pracę.

Podmiot gospodarki narodowej (p.g.n.) - osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą. W systemie REGON pojęcie podmiotu gospodarki narodowej jest tożsame z pojęciem jednostki prawnej. Posiadanie osobowości prawnej nie jest kryterium określenia podmiotu jako jednostki prawnej.

Źródło definicji: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30.11.2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz. U. 2015 poz. 2009, z późn. zm.)

Podmiot z kapitałem zagranicznym - zarejestrowana i działająca w Polsce jednostka, w której swoje udziały posiada jednostka zagraniczna. Podmiotem zagranicznym może być:

- osoba fizyczna nieposiadająca obywatelstwa polskiego; zakłada się, że osoba posiadająca obywatelstwo podwójne polskie i inne jest osobą krajową,
- osoba prawna z siedzibą za granicą,
- jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, z siedzibą za granicą.

Produkt krajowy brutto (**PKB**) - jeden z mierników makroekonomicznych stosowany w odniesieniu do dochodów narodowych, opisujący w określonej jednostce czasu (najczęściej jednego roku), łączną wartość wytworzonych dóbr i usług danego kraju. Do PKB wliczane są wszystkie dobra i usługi wytworzone na terenie danego kraju niezależnie od pochodzenia kapitału jaki je wytworzył.

Punkt procentowy (p.proc.) - różnica powstała w wyniku odejmowania dwóch wartości wyrażonych w procentach. Punkt procentowy to termin, który znajduje swoje zastosowanie w między innymi opisywaniu zjawisk makroekonomicznych. Często powielanym błędem jest utożsamianie tego określenia z rzeczywistą zmianą procentową w odniesieniu do pierwszej wielkości. W sytuacjach gdy wielkość wyrażona w procentach zwiększyła się lub zmniejszyła, używamy sformułowania punkt procentowy.

Sektor prywatny - ogół podmiotów gospodarki narodowej grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz "własność mieszaną" z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego.

Sektor publiczny – ogół podmiotów gospodarki narodowej grupujących własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność JST lub samorządowych osób prawnych oraz „własność mieszaną" z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego.

Spółka z udziałem zagranicznym – spółka , w której co najmniej jeden ze wspólników nie jest obywatelem polskim. Prawo polskie zezwala na prowadzenie działalności z udziałem kapitału zagranicznego jedynie w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością i akcyjnych.

Stopa bezrobocia – iloraz liczby ludzi bezrobotnych do liczby ludzi aktywnych zawodowo na danym terenie. Stopa bezrobocia wyrażona jest w procentach.

Wartość dodana brutto – wartość wszystkich wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe podmioty pomniejszona o koszty związane z ich wytworzeniem. Wartość dodana brutto opisuje przyrost wartości dóbr w danym okresie.

Wynagrodzenie brutto - wypłaty pieniężne, wypłacane pracownikom lub innym osobom fizycznym, stanowiące wydatki ponoszone przez pracodawców na opłacenie wykonywanej pracy, niezależnie od źródeł ich finansowania oraz bez względu na podstawę stosunku pracy bądź innego stosunku prawnego lub czynności prawnej, na podstawie których jest świadczona praca.

Źródła definicji (jeżeli nie opisano inaczej): Słownik pojęć – pojęcia stosowane w statystyce publicznej (on-line), GUS oraz Encyklopedia Gazety Prawnej (portal: forsal.pl)

1. SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA POLSKI

Sytuacja społeczno-gospodarcza kraju w 2020 r. kształtowała się pod wpływem obostrzeń wdrażanych w ciągu roku celem przeciwdziałania pandemii COVID-19, które z różnym nasileniem oddziaływały na wyniki w podstawowych obszarach działalności.
Najtrudniejszą sytuację obserwowano w II kwartale, w którym dużemu ograniczeniu uległa m.in. produkcja sprzedana przemysłu i sprzedaż detaliczna, a na rynku pracy pojawiły się negatywne tendencje. W efekcie dynamika w większości podstawowych obszarów działalności gospodarczej w 2020 r. była znacznie słabsza niż w poprzednich latach, co wpłynęło na pierwszy od okresu transformacji spadek produktu krajowego brutto.

Sytuacja demograficzna Polski w 2020 r.
W 2020 r. sytuacja demograficzna Polski kształtowała się pod wpływem epidemii COVID-19. Według wstępnych szacunków liczba ludności kraju zmniejszyła się. Odnotowano mniej niż w 2019 r. urodzeń, znacznie wzrosła natomiast liczba zgonów, co w głównej mierze było następstwem zwiększenia umieralności w ostatnim kwartale roku. W wyniku niższej liczby urodzeń niż zgonów przyrost naturalny pozostał ujemny. Wyraźnie obniżyła się liczba zawartych małżeństw, a także orzeczonych rozwodów i separacji. Szacuje się, że podobnie jak przed rokiem, saldo migracji zagranicznych było dodatnie.
Według wstępnych danych liczba ludności Polski w końcu 2020 r. wyniosła 38268 tys., tj. obniżyła się o ok. 115 tys. w stosunku do stanu sprzed roku (w tym w I półroczu 2020 r. zmniejszyła się o 29 tys. osób). Na spadek populacji, poza ogólnymi tendencjami obserwowanymi w poprzednich latach (m.in. zmniejszeniem się liczby urodzeń), znacząco wpłynął wzrost liczby zgonów. Stopa ubytku rzeczywistego wyniosła -0,3%, co oznacza, że na każde 10 tys. ludności ubyło ok. 30 osób (wobec ubytku rzeczywistego -0,07% w 2019 r.).

- **liczba ludności (stan w końcu roku) wstępny szacunek: 38,3 mln osób**
- **ubytek rzeczywisty: -115 tys. osób r/r**

Produkt krajowy brutto w 2020 r.
Według wstępnych szacunków produkt krajowy brutto w 2020 r. był realnie niższy niż przed rokiem o 2,8% (wobec wzrostu o 4,5% w 2019 r.). Głównym czynnikiem wpływającym na

spadek produktu krajowego brutto był popyt krajowy. Negatywnie oddziaływał zarówno popyt inwestycyjny, jak i spożycie.
Spożycie ogółem było o 1,5% niższe niż w 2019 r., w tym spożycie w sektorze gospodarstw domowych zmniejszyło się o 3,0%. Odnotowano znaczny spadek akumulacji brutto – o 12,2%, w tym nakłady brutto na środki trwałe zmniejszyły się o 8,4%. Popyt krajowy obniżył się o 3,7%. Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej była o 2,9% niższa niż w 2019 r. Nieznacznie obniżyła się wartość dodana brutto w przemyśle – o 0,2%. W budownictwie spadek (notowany w drugim z kolei roku) wyniósł 3,7%. W handlu i naprawie pojazdów samochodowych wartość dodana brutto obniżyła się o 4,0%.

- **wstępny szacunek -2,8% r/r**

Rynek pracy w 2020 r.
Po latach stopniowej poprawy, w 2020 r. pogorszyła się sytuacja na rynku pracy. Było to m.in. wynikiem wpływu pandemii COVID-19, widocznego od II kwartału. Po sześciu latach wzrostu przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2020 r. obniżyło się w porównaniu z poprzednim rokiem. W II kwartale obserwowano znacznie wyższy napływ do bezrobocia rejestrowanego niż odpływ. Od kwietnia liczba zarejestrowanych bezrobotnych oraz stopa bezrobocia rejestrowanego wyraźnie przekraczały poziom sprzed roku.
Według danych szacunkowych liczba **pracujących w gospodarce narodowej** w końcu 2020 r. była o ok. 1,8% niższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 1,1% w końcu 2019 r.).
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2020 r. ukształtowało się na poziomie 6326,0 tys. i było o 1,1% niższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 2,7% w 2019 r.). W większości sekcji notowano spadek zatrudnienia, w tym najgłębszy w administrowaniu i działalności wspierającej (o 5,4% wobec spadku o 2,0% przed rokiem). Zatrudnienie obniżyło się (po wzroście przed rokiem) również w górnictwie i wydobywaniu (o 3,6%), przetwórstwie przemysłowym (o 2,1%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 1,9%) oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych, wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz obsłudze rynku nieruchomości (w granicach 1,5%–0,5%).
W końcu grudnia 2020 r. w urzędach pracy **zarejestrowanych** było 1046,4 tys. **bezrobotnych**, tj. więcej niż w poprzednim miesiącu (o 20,7 tys., tj. o 2,0%) oraz więcej niż w grudniu 2019 r. (o 180,0 tys., tj. o 20,8%). **Stopa bezrobocia rejestrowanego** wyniosła 6,2% i była o 0,1 p.proc. wyższa niż przed miesiącem oraz o 1,0 p.proc. wyższa niż przed rokiem.
Stopa bezrobocia w województwach kształtowała się w granicach od 3,7% (wielkopolskie) do 10,1% w (warmińsko-mazurskie).

- **pracujący w gospodarce narodowej (stan w końcu okresu) ok. -1,8% r/r**
- **przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw (w przeliczeniu na etaty) -1,1% r/r**
- **stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w końcu okresu) 6,2%**

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2020 r.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2020 r. wyniosło 5411,45 zł i było o 4,7% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 6,5% w 2019 r.). Płace zwiększyły się we wszystkich sekcjach o znaczącym udziale w zatrudnieniu, w tym najbardziej, podobnie jak przed rokiem, w administrowaniu i działalności wspierającej (o 8,3%). Bardziej niż przeciętnie w sektorze wzrosły wynagrodzenia w obsłudze rynku nieruchomości (6,1%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (5,3%), informacji i komunikacji (5,2%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (5,1%), a także w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (4,8%). Natomiast w niewielkim stopniu poziom sprzed roku przekraczały przeciętne płace w zakwaterowaniu i gastronomii (o 0,5%) oraz w górnictwie i wydobywaniu (o 1,8%), podczas gdy w 2019 r. wzrost płac w tych sekcjach wyniósł ok. 6–7%.

- **nominalne +4,7% r/r**
- **realne +1,5% r/r**

Ceny w 2020 r.

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły w większym stopniu niż w poprzednich latach. Średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych był nieznacznie wyższy od założonego w ustawie budżetowej. Przyspieszyła m.in. dynamika cen towarów i usług związanych z mieszkaniem; nieco słabszy niż w 2019 r. był natomiast wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych. Spadły ceny w zakresie transportu oraz ceny odzieży i obuwia. Ceny produkcji sprzedanej przemysłu obniżyły się w skali roku, po wzroście w trzech poprzednich latach. Tempo wzrostu cen produkcji budowlano-montażowej było wolniejsze niż w 2019 r.

- **ceny towarów i usług konsumpcyjnych +3,4% r/r**
- **ceny produkcji sprzedanej przemysłu -0,6% r/r**
- **ceny produkcji budowlano-montażowej +2,6% r/r**

Produkcja sprzedana przemysłu w 2020 r

Według wstępnych szacunków w 2020 r. produkcja sprzedana przemysłu ogółem była o 1,7% niższa niż w roku poprzednim (wobec wzrostu o 5,1% w 2019 r.). W przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób produkcja sprzedana przemysłu w 2020 r. obniżyła się o 1,0% (wobec wzrostu o 4,0% rok wcześniej), na co wpłynął głęboki spadek w II kwartale (o 13,6%), po niewielkim wzroście w I kwartale. Od III kwartału ponownie notowano wzrost produkcji w skali roku, który w IV kwartale umocnił się do 5,2% (w tym wzrosła produkcja w większości sekcji, z wyjątkiem wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę).

- **ogółem -1,7% r/r**
- **w jednostkach powyżej 9 pracujących -1,0% r/r**

Handel zagraniczny (w zł) w okresie styczeń–listopad 2020 r.

Dynamika obrotów towarowych z zagranicą była wyraźnie słabsza niż w analogicznym okresie lat poprzednich. Eksport w niewielkim stopniu zwiększył się w skali roku; po dziesięciu latach wzrostu odnotowano natomiast spadek importu. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem, znacznie wyższym niż rok wcześniej. Eksport do wszystkich grup krajów był większy niż przed rokiem; wyraźnie obniżył się natomiast import z krajów Europy Środkowo-Wschodniej oraz krajów rozwiniętych. Wskaźnik *terms of trade* w okresie styczeń–październik 2020 r. kształtował się korzystniej niż rok wcześniej.

- **Eksport +1,5% r/r**
- **Import -3,3% r/r**

Państwowy Dług Publiczny

Państwowy Dług Publiczny (PDP) na koniec IV kw. 2020 r. wyniósł 1.111.275,5 mln zł, co oznacza wzrost o 0,5 proc. (4.980,5 mln zł) w ujęciu kwartał do kwartału. Relacja PDP do PKB w 2020 r. wyniosła 48,0% i wzrosła w porównaniu z 2019 r. o 4,6 pkt proc.

Zmiana PDP w IV kw. 2020 r. była wynikiem:

- spadku zadłużenia podsektora rządowego o 2.254,1 mln zł (-0,2%), w tym zadłużenia Skarbu Państwa (SP) po konsolidacji o 2.357,6 mln zł (-0,2%),
- wzrostu zadłużenia podsektora samorządowego o 7.244,0 mln zł (+8,7%), w tym jednostek samorządu terytorialnego i ich związków (JST) o 7.284,5 mln zł (+9,3%),
- spadku zadłużenia podsektora ubezpieczeń społecznych o 9,3 mln zł (-14,4 %).

Z kolei zmiana PDP w całym 2020 r. była wynikiem:

- wzrostu zadłużenia podsektora rządowego o 113.001,6 mln zł (+12,4%), w tym zadłużenia Skarbu Państwa (SP) po konsolidacji o 112.943,4 mln zł (+12,5%),
- wzrostu zadłużenia podsektora samorządowego o 7.324,2 mln zł (+8,8%), w tym jednostek samorządu terytorialnego o 7.348,0 mln zł (+9,4%),
- spadku zadłużenia podsektora ubezpieczeń społecznych o 1,7 mln zł (-3,0%).

Relacja PDP do PKB w 2020 r. wyniosła 48,0% i wzrosła w porównaniu z 2019 r. o 4,6 pkt. proc.

Dług sektora instytucji rządowych i samorządowych (dług EDP) stanowiący jeden z elementów kryterium fiskalnego z Maastricht wyniósł na koniec 2020r. 1.335.568,9 mln zł.

Na zmianę wysokości długu EDP w IV kwartale 2020 r., poza zmianami w PDP, wpłynęły przede wszystkim:

- wzrost skonsolidowanego zadłużenia Funduszu Przeciwdziałania COVID19 (FPC) o 18.240,3 mln zł,
- wzrost zadłużenia Polskiego Funduszu Rozwoju (PFR) związanego z finansowaniem Tarczy finansowej o wartości 3.400,0 mln zł,
- wzrost zadłużenia przedsiębiorstw zaliczonych do sektora instytucji rządowych i samorządowych o 1.755,1 mln zł,
- wzrost zadłużenia Krajowego Funduszu Drogowego (KFD) o 584,2 mln zł.

Z kolei na zmianę wysokości długu EDP w całym 2020 r., poza zmianami w PDP, wpłynęły dodatkowo:
- emisje obligacji przez Bank Gospodarstwa Krajowego na rzecz FPC o wartości skonsolidowanej w ramach sektora instytucji rządowych i samorządowych 99.448,9 mln zł,
- emisje obligacji przez PFR na sfinansowanie o wartości 65.400,0 mln zł,
- wzrost zadłużenia KFD o 6.089,4 mln zł.

Relacja długu EDP do PKB w 2020 r. wyniosła 57,6 proc. i wzrosła w porównaniu z 2019 r. o 11,9 pkt. proc.

2. SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Uwagi ogólne:

- Na rynku pracy ponownie zanotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w odniesieniu do analogicznego okresu poprzedniego roku, choć poziom tego wzrostu był nieco niższy od obserwowanego przed miesiącem (o 1,1% w porównaniu z grudniem 2019 r., wobec 1,2% w listopadzie 2020 r.).
- Stopa bezrobocia rejestrowanego kolejny miesiąc utrzymała się na poziomie 3,7%, ale o 0,9 p.proc. przewyższała wartość tego wskaźnika osiągniętą w grudniu 2019 r. Wielkopolskie nadal wyróżnia się najniższą stopą bezrobocia, o 2,5 p.proc. niższą od przeciętnej wartości w kraju.
- Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw utrzymało tendencję wzrostową w skali roku, a wzrost odnotowany w grudniu 2020 r. był większy niż w poprzednim miesiącu i wyniósł 4,7% wobec 3,9% w listopadzie 2020 r.
- W grudniu 2020 r. wartość produkcji sprzedanej przemysłu obniżyła się o 7,9% (licząc w cenach stałych) w stosunku do poprzedniego miesiąca, ale wzrosła o 10,2% w skali roku. Przed miesiącem wzrost wartości sprzedaży odnotowano tak w ujęciu miesięcznym, jak i w stosunku rocznym (odpowiednio o 0,2% i o 4,7%).
- Odnotowany został wzrost wartości produkcji budowlano-montażowej w relacji do listopada 2020 r. – o 13,8% i w odniesieniu do grudnia 2019 r. – o 0,6%. W poprzednim miesiącu wzrost wyniósł odpowiednio 8,7% i 21,9%.
- Odnotowany został wzrost wartości sprzedaży detalicznej ogółu przedsiębiorstw handlowych i niehandlowych w stosunku do grudnia 2019 r. – o 5,6%. Wzrost był większy od obserwowanego przed miesiącem, gdy wyniósł 2,6%, a dotyczył zwłaszcza sprzedaży żywności, napojów i wyrobów tytoniowych oraz mebli i sprzętu RTV, AGD.
- Wartość sprzedaży hurtowej jednostek handlowych ogółem w grudniu 2020 r. zwiększyła się o 12,5% w ujęciu rocznym (w listopadzie 2020 r. obserwowano wzrost na poziomie 9,2%). W grupie przedsiębiorstw handlu hurtowego wzrost sprzedaży wyniósł w tym czasie 8,6% (przed miesiącem te przedsiębiorstwa wykazały wzrost w skali roku o 6,2%).

- W końcu grudnia 2020 r. w rejestrze REGON dla województwa wielkopolskiego zarejestrowanych było łącznie 461,2 tys. podmiotów gospodarki narodowej, zawieszoną działalność deklarowało 45,1 tys. podmiotów.

2.1.Pandemia Covid-19 i jej wpływ na gospodarkę regionu

Wśród konsekwencji społeczno-gospodarczych, jakie mogą być efektem zmian wywołanych pandemią COVID-19 i będą nakładać się na już istniejące wyzwania rynku pracy, można wymienić:

wzrost liczby osób biernych zawodowo – dotyczy to w szczególności kobiet lub osób w wieku emerytalnym, dla których przechodzenie w bierność zawodową jest sposobem na przetrwanie kryzysu związanego z pandemią COVID-19, co jest nie tylko efektem wyboru, ale także np. redukcji etatów lub braku rekrutacji,

pogłębienie się dualizmu na rynku pracy i podziału na miejsca pracy o stabilnej i niestabilnej sytuacji – elastyczne formy zatrudnienia, umowy cywilno-prawne czy czasowe stanowią mniejsze zobowiązanie dla pracodawców, którzy stanęli wobec konieczności obniżania kosztów prowadzonej działalności. Pewne grupy pracowników (szczególnie narażone są tu osoby młode) będą funkcjonowały w ramach niestabilnego rynku pracy, co będzie kształtowało ich sytuację zawodową i życiową. W tej sytuacji jeszcze bardziej doceniane będą miejsca pracy gwarantujące bezpieczeństwo i stabilne warunki zatrudnienia,

obniżenie wysokości wynagrodzeń pracowników w sytuacji utrzymujących się obostrzeń - wpływa to m.in. na zwiększenie liczby osób, dla których koniecznością staje się korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej, mniejsza siła nabywcza konsumentów oraz pogorszenie nastrojów konsumenckich,

trudności w funkcjonowaniu przedsiębiorstw: bankructwa bądź zawieszanie działalności, pogorszenie płynności finansowej, dostosowywanie zakresu działalności do zmieniających się potrzeb rynku. Skutki w dużej mierze uzależnione będą od branży i profilu prowadzonej działalności, a także uzależnienia od innych działalności,

przyspieszona cyfryzacja gospodarki – jako efekt, który w różnych branżach objawia się w różny sposób, począwszy od usprawniania operacji administracyjnych, na szerszym wykorzystaniu kanałów e-commerce skończywszy. Najbardziej zaawansowane cyfrowo są obecnie duże firmy, w tym w szczególności banki i inne podmioty sektora finansowego. Sektor małych i średnich przedsiębiorstw oraz system edukacyjny cyfryzują się w dużo wolniejszym tempie. Obserwuje się również, że wykonywanie zadań zawodowych na urządzeniach mobilnych zapoczątkowało proces relokacji zasobów pracy z centralnych aglomeracji miejskich do mniejszych miejscowości.

wzrost deficytu finansów samorządów terytorialnych oraz budżetu państwa – pandemia generalnie wywołała zmiany w zakresie budżetów publicznych, zarówno w zakresie wydatków i dochodów. Dodatkowe wydatki związane z walką z pandemią i efektami obostrzeń mogą wpłynąć na możliwości finansowania rożnych dziedzin życia społecznego.

Sytuacja gospodarcza regionu w 2020 r. uległa znacznej zmianie w wyniku odczuwalnego wpływu epidemii Covid-19 w życiu publicznym oraz związanych z tym restrykcji rynkowych wpływających na gospodarkę regionu. Skutki tych restrykcji najbardziej odczuł sektor usług, w tym:
- usługi transportu pasażerskiego,
- usługi turystyczne, kongresowe i wystawiennicze,
- usługi gastronomiczne świadczone w obiektach,
- usługi zakwaterowania zbiorowego (szczególnie usługi hotelarskie świadczone w obiektach skategoryzowanych),
- usługi rekreacji ruchowej i wybranych form turystyki kwalifikowanej, jak również
- profesjonalne usługi edukacyjne i szkoleniowe.

Spośród ogółu jednostek sektora przedsiębiorstw w województwie wielkopolskim, które w grudniu 2020 r. złożyły meldunek DG14, pandemię COVID-19 jako czynnik wywołujący istotne zmiany w prowadzeniu działalności gospodarczej wskazało 1,7% jednostek. W porównaniu z poprzednim miesiącem odsetek takich przedsiębiorstw zmniejszył się o 0,7 p.proc. W kraju udział podmiotów doświadczających skutków COVID-19 spadł w ciągu miesiąca od 0,6 p.proc. do 1,9%. Największy odsetek jednostek, które raportowały zmiany spowodowane pandemią odnotowano w województwach zachodniopomorskim (3,1% wobec 3,3% w listopadzie 2020 r.), lubelskim (2,5% wobec 3,3%) i łódzkim (2,4% wobec 2,8%), a najniższy w dolnośląskim (1,5% wobec 2,2%), opolskim (1,5% wobec 1,9%), świętokrzyskim (1,5% wobec 2,3%) i pomorskim (1,5% wobec 2,0%).

2.1.1. Wpływ pandemii na działalność gospodarczą w sektorze usług turystycznych, hotelarskich i gastronomicznych oraz pochodnych w województwie wielkopolskim

- **Ewidencja obiektów hotelarskich Marszałka Województwa Wielkopolskiego**

Na dzień 31.12.2020 r. zaszeregowanych było 338 obiektów hotelarskich.
W okresie pandemii w 2020 r.
- do Ewidencji wpisane zostały 4 nowe obiekty hotelarskie
- 12 przedsiębiorców zawiadomiło o zawieszeniu prowadzenia działalności hotelarskiej, a następnie 6 potwierdziło wznowienie tej działalności
- 4 przedsiębiorców zgłosiło zaprzestanie świadczenia usług hotelarskich i w konsekwencji zostało wykreślonych z Ewidencji
- z rejestru zostało też wykreślonych 5 obiektów, w przypadku których nowy przedsiębiorca nie dopełnił formalności i nie złożył wniosku o potwierdzenie zaszeregowania, lub z innych powodów jak np. wykazania niespełnienia wymogów podczas kontroli Z rozmów przeprowadzonych z przedsiębiorcami wynika, iż część obiektów korzystała z możliwości przekształcenia przynajmniej części pokoi na hotele pracownicze, które w myśl obowiązujących przepisów mogły świadczyć usługi noclegowe mimo obostrzeń pandemicznych. Z rozmów tych wynika, że czas *lockdownu* został wykorzystany na remonty

lub drobne naprawy. Niektórzy wskazywali, iż stracili niektórych pracowników, którzy postanowili się przebranżowić i rozpoczęli pracę w innych sektorach. Większość przedsiębiorców raczej pozytywnie wypowiada się o Polskim Bonie Turystycznym.
Należy pamiętać, że branża hotelarska zwłaszcza w Poznaniu i okolicy mocno była związana z biznesem targowym, który również podlega obostrzeniom *lockdownu*, co zapewne ma przełożenie na obłożenie miejsc noclegowych w regionie. Znaczący spadek wykorzystania bazy noclegowej dotknął zapewne obiekty nastawione na świadczenie usług w branży ślubnej.

- **Rejestr Organizatorów Turystyki i Przedsiębiorców Ułatwiających Nabywanie Powiązanych Usług Turystycznych Marszałka Województwa Wielkopolskiego:**

Stan na 31.12.2020 r. – 334 podmioty (dla porównania stan na 31.12.2019 r. – 366 podmiotów)
Liczba podmiotów wykreślonych z Rejestru na wniosek strony w 2020 r. – 46, z tego 41 wykreśleń nastąpiło od marca do grudnia 2020 r. (dla porównania w całym 2019 r. 16 podmiotów zostało wykreślonych z Rejestru na wniosek strony).
Liczba nowych wpisów do Rejestru w 2020 r. – 16, z których 9 zostało wpisanych od marca do grudnia 2020 r. (w 2019 r. były to 44 nowe podmioty).
Na dzień 31.12.2020 r. 39 podmiotów wpisanych do Rejestru poinformowało o fakcie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEiDG) lub w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS) przy czym 24 zawieszenia rozpoczęły się w 2020 r. W 2020 r. jeden przedsiębiorca złożył oświadczenie o niewypłacalności (z rozmów z nim wynikało, iż przyczynę stanowiła pandemia).
Należy zaznaczyć, że podmioty wpisane do Rejestru nie podają przyczyny zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej w CEiDG lub w KRS ani też nie wskazują przyczyny zakończenia wykonywania działalności objętej wpisem do tego Rejestru w składanych wnioskach o wykreślenie z ww. Rejestru. Z rozmów z przedsiębiorcami wynika, iż część z nich z powodu Covid-19 zakończyła działalność w zakresie organizatora turystyki z założeniem, że po ustaniu epidemii będą chcieli powrócić do organizacji imprez turystycznych. Są to w dużej mierze przedsiębiorcy, dla których działalność organizatora turystyki była jedną z pobocznych działalności gospodarczych wykonywanych dodatkowo (stąd brak możliwości zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej). Wnioski o wykreślenie są na ogół składane w okresie, gdy kończy się ważność posiadanej przez danego przedsiębiorcę gwarancji ubezpieczeniowej.
Dość powszechne (brak danych statycznych) jest zawężanie przez przedsiębiorców, którzy decydują się kontynuować działalność objętą wpisem do Rejestru, zakresu terytorialnego prowadzonej działalności w momencie wykupywania kolejnego zabezpieczenia finansowego na wypadek niewypłacalności, co pozwala im ograniczyć koszt uzyskania nowego zabezpieczenia finansowego składanego w Urzędzie. Z pytań o procedurę ponownego rozszerzenia zakresu terytorialnego można wnioskować, iż w przyszłości planują oni powrót do działalności obejmującej szerszy zakres terytorialny.
Obostrzenia dotknęły większość, jeśli nie wszystkie podmioty wpisane do Rejestru, a zwłaszcza podmioty nastawione na realizację turystyki szkolnej, która praktycznie od roku już nie jest realizowana. Otwarcie turystyki w sezonie letnim 2020 r. pozwoliło organizatorom turystyki

na sprzedaż oferty wczasów zarówno krajowych, jak i zagranicznych, czy też wycieczek ze zwiedzaniem, jednak należy przypuszczać, że spadek liczby klientów był znaczący (wniosek na podstawie ogólnych prasowych informacji branżowych, danych ogólnych przedstawianych przez Turystyczny Fundusz Gwarancyjny oraz rozmowy z przedsiębiorcami).

2.1.2. Konkluzja

Pomimo niekorzystnego stanu rzeczy, od września odnotowany został w regionie ponowny wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w odniesieniu do analogicznego okresu poprzedniego roku. W skali roku podniosła się wprawdzie stopa bezrobocia rejestrowanego (listopad: 3,7% wobec 2,8% w analogicznym okresie ub. roku), ale pomimo to, wskaźnik ten wciąż pozostaje najniższy w skali całego kraju (2,4% poniżej przeciętnej wartości w kraju). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw utrzymało swoją tendencję wzrostową, aczkolwiek wzrost nie był równomierny w skali całego roku.
Sukcesem gospodarki regionu pozostaje utrzymanie się relatywnie dobrej koniunktury gospodarczej. W większości branż, pomimo obniżenia się wskaźnika ogólnego klimatu koniunktury gospodarczej w przetwórstwie przemysłowym (- 2,1 w grudniu 2020 r.), rysują się tendencje powolnego wzrostu, aczkolwiek fakt ten uzależniony jest od rozwoju sytuacji sanitarnej w kraju. Ponad połowa przedsiębiorców z trzech sektorów (przetwórstwo, przemysłowe, budownictwo oraz handel detaliczny) uważa, że negatywne skutki pandemii odbiją się w nieznaczny sposób w ich działalności gospodarczej. Niestety gorzej wygląda to w handlu hurtowym oraz na rynku usług, w tym szczególnie zakwaterowania i gastronomii.

Najważniejszym wyzwaniem 2020 roku pozostawało utrzymanie tempa wzrostu gospodarczego i tym samym niskiego (relatywnie) poziomu bezrobocia rejestrowanego. Ważnym elementem kształtującym potencjał gospodarczy regionu pozostanie pozyskiwanie nowych inwestorów. Szczególnego znaczenia nabiera w tym kontekście wdrażanie porozumienia na rzecz Sprawiedliwej Transformacji Energetycznej Wielkopolski Wschodniej. Samorząd Województwa Wielkopolskiego aktywnie działał również na rzecz popularyzacji i wdrażania technologii wodorowej w regionie**.** W 2020 r. odnotowany został znaczny wzrost zainteresowania problematyką wykorzystania wodoru w różnych sektorach gospodarki regionu.

2.2.Aktywność ekonomiczna ludności w województwie wielkopolskim

Uwagi ogólne

- Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących zwiększyła się w stosunku do wskaźnika notowanego w analogicznym kwartale 2019 r.;
- Współczynnik aktywności zawodowej był wyraźnie wyższy w populacji mężczyzn;
- W grupie pracujących przeważali pracownicy najemni;

- Zmniejszyła się liczba pracodawców oraz pracujących na własny rachunek; niezatrudniających pracowników oraz liczba pomagających członków rodzin;
- Wśród pracujących przeważali specjaliści oraz robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy;
- W skali roku nastąpił wzrost liczby osób biernych zawodowo niezależnie od płci i miejsca zamieszkania (najczęstszą przyczyną bierności zawodowej było pobieranie emerytury).

Na zmiany notowane na rynku pracy w 2020 r. wpływ miała sytuacja związana z pandemią COVID-19. W porównaniu z poprzednim kwartałem zmniejszyła się zarówno liczba pracujących, jak i bezrobotnych, przy czym większy spadek odnotowano w grupie bezrobotnych. Zwiększyła się natomiast zbiorowość biernych zawodowo.
W IV kwartale 2020 r. zbiorowość aktywnych zawodowo obejmowała 1603 tys. osób, tj. o 1,7% mniej niż w analogicznym kwartale 2019 r. Populacja pracujących, licząca 1574 tys. osób, w ciągu roku zmniejszyła się o 1,1%. Biernych zawodowo było 1197 tys., tj. o 2,7% więcej niż przed rokiem. Liczba bezrobotnych wyniosła 29 tys., czyli o 25,6% mniej niż w IV kwartale 2019 r. Stosunek liczby osób niepracujących do pracujących pogorszył się w ujęciu rocznym. W IV kwartale 2020 r. na 1000 pracujących przypadało 779 niepracujących (836 w miastach i 719 na wsi), podczas gdy w analogicznym kwartale 2019 r. – 756 (odpowiednio 813 i 694). W kraju współczynnik ten ukształtował się na poziomie 828 wobec 838 przed rokiem.
Aktywni zawodowo stanowili 57,3% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej, tj. o 1,0 p.proc. mniej niż przed rokiem. W kraju zanotowano w tym czasie wzrost współczynnika aktywności zawodowej o 0,5 p.proc. do poziomu 56,5%.

Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według aktywności ekonomicznej (IV kwartał 2020 r.)

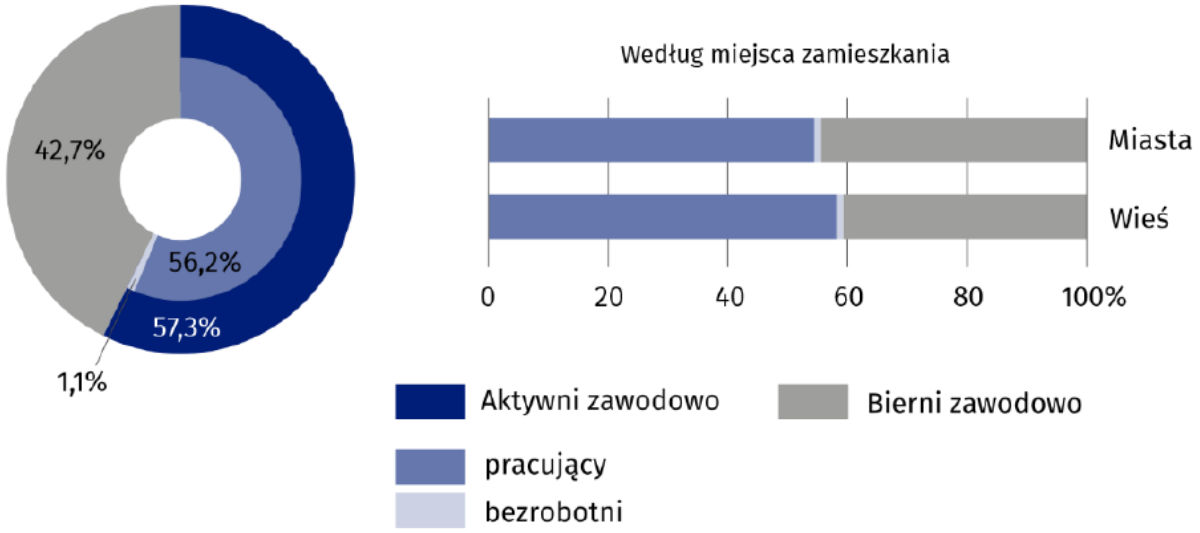

Pod względem wielkości współczynnika aktywności zawodowej wielkopolskie, na równi z dolnośląskim, zajmowało czwartą lokatę wśród wszystkich województw, a najwyższą jego wartość zanotowano w mazowieckim (59,8%; spadek o 1,0 p. proc. w stosunku do IV kwartału 2019 r.). Najniższą wartość wskaźnika zaobserwowano w śląskim (53,6%; wzrost o 1,3 p.proc.).

Współczynnik aktywności zawodowej wg płci.

W zbiorowości mężczyzn współczynnik ten kształtował się na poziomie 67,2%, podczas gdy w przypadku kobiet wynosił 48,1%. Dystans dzielący te dwie wielkości sięgał 19,1 p.proc. oraz zmniejszył się w skali roku o 1,2 p.proc. Mniej zróżnicowane były wartości współczynnika aktywności zawodowej ludności wiejskiej oraz miejskiej (odpowiednio 59,3% wobec 55,5%). W stosunku do IV kwartału 2019 r. wskaźnik dla ludności miejskiej zmniejszył się o 1,2 p.proc., a dla ludności wiejskiej – o 1,0 p.proc.

Współczynnik aktywności zawodowej grup wiekowych

Najniższe wartości wskaźnik zatrudnienia przyjmował wśród osób powyżej 55 roku życia oraz w wieku 15–24 lata; jego wartości dla tych grup wieku wyniosły odpowiednio: 23,9% (spadek o 0,3 p.proc. w stosunku do IV kwartału 2019 r.) oraz 31,1% (spadek o 9,4 p.proc.). Na wysokim poziomie utrzymywała się wartość wskaźnika dla osób w wieku produkcyjnym (76,8% wobec 77,2% w analogicznym okresie 2019 r.).

Współczynnik aktywności zawodowej grup pracowniczych

W strukturze pracujących według statusu zatrudnienia dominowali pracownicy najemni, czyli osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy. Zbiorowość ta licząca 1251 tys. osób stanowiła 79,5% ogółu pracujących (77,6% w IV kwartale 2019 r.), a w skali roku zwiększyła się o 1,2%. W większości (76,2%) pracownicy najemni byli zatrudnieni przez pracodawców z sektora prywatnego. Wśród pracowników najemnych dominowały osoby wykonujące pracę na czas nieokreślony (stałą). W IV kwartale 2020 r. udział tej grupy ukształtował się na poziomie 81,5%, tj. 2,2 p.proc. wyżej niż przed rokiem. Odsetek pracowników najemnych zatrudnionych na czas określony wyniósł 18,5%, co oznacza spadek o 2,2 p.proc. w stosunku do IV kwartału 2019 r. Zmniejszyła się liczba pracodawców i pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników (o 3,7% do 289 tys.), a udział tej kategorii w ciągu roku zmniejszył się o 0,4 p.proc. do 18,4%. Zbiorowość pomagających członków rodzin ukształtowała się na poziomie 34 tys. (spadek o 39,3% w stosunku do IV kwartału 2019 r.); w grupie tej większość stanowili mieszkańcy wsi (33 tys., tj. 97,1%).

Bierni zawodowo

Zbiorowość biernych zawodowo w IV kwartale 2020 r. liczyła 1197 tys. i stanowiła 42,7% ogółu ludności powyżej 15 roku życia. W populacji tej nadal przeważały kobiety (756 tys. wobec 441 tys. mężczyzn). W porównaniu z analogicznym okresem 2019 r. liczba biernych zawodowo zwiększyła się o 2,7%, przy czym największy wzrost odnotowano w grupie mężczyzn (o 5,5%) oraz wśród mieszkańców wsi (o 3,1%). Liczba biernych zawodowo mieszkańców miast wzrosła w tym czasie o 2,4%, a najmniejszy przyrost odnotowano w zbiorowości kobiet – o 1,1%. W badanej zbiorowości odsetek osób w wieku produkcyjnym wyniósł 36,0% (wobec 35,8% w analogicznym okresie 2019 r.). Wśród biernych zawodowo przeważały osoby w wieku 55 lat

i więcej, z udziałem na poziomie 64,9%. W IV kwartale 2020 r. bierni zawodowo jako główne przyczyny bierności wskazywali: emeryturę (53,9% badanej zbiorowości), naukę i uzupełnianie kwalifikacji zawodowych (17,4%) oraz chorobę i niepełnosprawność (13,9%). W analogicznym okresie 2019 r. wskaźniki te kształtowały się na poziomie odpowiednio: 54,6%, 15,7% i 14,3%. Udział osób nieposzukujących pracy z innych powodów osobistych lub rodzinnych ukształtował się na poziomie 5,8%, podczas gdy w analogicznym okresie 2019 r. osiągnął wartość 6,8%. Odsetek osób zniechęconych bezskutecznością poszukiwania pracy, tj. brakiem szans na otrzymanie odpowiedniego zatrudnienia lub wyczerpaniem możliwości znalezienia pracy, wyniósł 2,5% (przed rokiem 1,3%).

2.3. Wskaźniki sytuacji ekonomicznej

W grudniu 2020 r. wartość **produkcji sprzedanej przemysłu** wyniosła 15516,4 mln zł (w cenach bieżących). Licząc w cenach stałych, oznacza to spadek o 7,9% w stosunku do poprzedniego miesiąca, ale wzrost o 10,2% w relacji do grudnia 2019 r. (przed rokiem spadek w skali miesiąca wyniósł 12,5%, natomiast wzrost w ujęciu rocznym – 2,2%).
W porównaniu z grudniem 2019 r. wzrost sprzedaży produkcji odnotowano we wszystkich sekcjach przemysłowych. Największy wzrost dotyczył jednostek związanych z dostawą wody; gospodarowaniem ściekami i odpadami oraz rekultywacją (o 14,7%). W przetwórstwie przemysłowym wzrost wyniósł 10,3%, a w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 6,4%. W górnictwie i wydobywaniu sprzedaż produkcji kształtowała się na poziomie podobnym do obserwowanego przed rokiem.

Na niższym poziomie klasyfikacji PKD wzrost wartości sprzedaży odnotowało 23, a spadek 8 działów przemysłu. Wzrost sprzedaży dotyczył m.in. produkcji: wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 30,7%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 24,4%), mebli (o 23,4%), napojów (o 20,3%), papieru i wyrobów z papieru (o 19,3%), urządzeń elektrycznych (o 16,2%), artykułów spożywczych (o 10,4%), wyrobów z metali (o 7,6%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 7,4%) oraz pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 1,6%). Spadek zanotowały m.in. przedsiębiorstwa zajmujące się produkcją maszyn i urządzeń (o 0,6%).
Podobnie jak w poprzednich miesiącach, w grudniu 2020 r. w działalności przemysłowej przedsiębiorstw dominowało 6 działów związanych z produkcją: artykułów spożywczych (21,1% wartości produkcji sprzedanej przemysłu całego województwa wobec 18,9% przed miesiącem i 22,0% w grudniu 2019 r.), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (16,5% wobec 17,4% w listopadzie 2020 r. i 17,1% przed rokiem), mebli (8,6%, podobnie jak przed miesiącem i wobec 7,7% w grudniu 2019 r.), urządzeń elektrycznych (7,3% wobec 7,6% przed miesiącem i 6,7% w grudniu 2019 r.), wyrobów z metali (5,9% wobec 6,3% przed miesiącem i 5,7% przed rokiem) oraz wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (5,6% wobec 6,8% w listopadzie 2020 r. i 6,0% w grudniu 2019 r.).

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona wartością produkcji sprzedanej przeliczoną na 1 zatrudnionego, w grudniu 2020 r. wyniosła 45,5 tys. zł (w cenach bieżących), tj. o 11,4% więcej (w cenach stałych) niż przed rokiem, przy spadku przeciętnego zatrudnienia (o 1,2%) i wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto (o 6,6%).

Wartość **produkcji sprzedanej budownictwa** w grudniu 2020 r. wyniosła 3181,9 mln zł (w cenach bieżących), tj. o 11,0% więcej niż przed miesiącem i o 6,2% więcej niż przed rokiem (w grudniu 2019 r. wzrost wartości sprzedaży w skali miesiąca wyniósł 21,7%, a w stosunku rocznym – 0,9%). **Wydajność pracy w budownictwie**, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 za-trudnionego w tej sekcji, w grudniu 2020 r. wyniosła 80,1 tys. zł i była o 10,5% większa niż przed miesiącem oraz o 4,1% – od notowanej przed rokiem. Przeciętne zatrudnienie w przedsiębiorstwach budowlanych kształtowało się na poziomie o 0,4% wyższym od listopadowego i o 2,1% wyższym od osiągniętego w grudniu 2019 r. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w tej sekcji w skali miesiąca wzrosło o 9,0%, a w ujęciu rocznym – o 1,5%.

Wartość **produkcji budowlano-montażowej** w grudniu 2020 r. wyniosła o 1445,3 mln zł, tj. o 13,8% więcej niż przed miesiącem i o 0,6% więcej niż przed rokiem (w grudniu 2019 r. odnotowano wzrost odpowiednio o 37,9 i o 1,9%). W ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa w grudniu 2020 r. produkcja budowlano-montażowa stanowiła 45,4%, tj. o 1,1 p.proc. więcej niż przed miesiącem, ale o 2,6 p.proc. mniej niż przed rokiem. Połowę wartości produkcji budowlano-montażowej (50,6%) wygenerowały przedsiębiorstwa zajmujące się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej.

2.4. Sytuacja rynku wewnętrznego

W grudniu 2020 r. wartość **sprzedaży detalicznej** (w cenach bieżących) realizowanej przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe zwiększyła się o 18,7% w porównaniu z listopadem 2020 r. oraz o 5,6% w relacji do grudnia 2019 r. (przed rokiem wzrost sprzedaży wyniósł 15,3% w ujęciu miesięcznym i 12,0% w stosunku rocznym). W odniesieniu do grudnia 2019 r. najbardziej zwiększyła się wartość sprzedaży detalicznej żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (o 14,4%) oraz mebli i sprzętu RTV, AGD (o 13,4%). Obniżyła się natomiast m.in. wartość sprzedaży paliw stałych, ciekłych i gazowych (o 28,9%), prasy i książek oraz pozostałej sprzedaży w wyspecjalizowanych sklepach (o 25,1%), a także pojazdów samochodowych, motocykli i części (o 22,1%). Wartość sprzedaży detalicznej zrealizowanej od początku 2020 r. zwiększyła się o 6,3% w porównaniu z okresem styczeń-grudzień 2019 r. (przed rokiem wzrost wyniósł 11,8%). W okresie narastającym odnotowano przede wszystkim wzrost sprzedaży żywności (o 18,3%), a także mebli i sprzętu RTV, AGD (o 11,3%). Największy spadek dotyczył sprzedaży prasy, książek i pozostałej sprzedaży w wyspecjalizowanych sklepach (o 30,1%), paliw stałych, ciekłych i gazowych (o 27,7%) oraz pojazdów samochodowych, motocykli i części (o 19,9%).

Sprzedaż hurtowa jednostek handlowych ogółem w grudniu 2020 r. w porównaniu z poprzednim miesiącem zwiększyła się o 1,1% (licząc w cenach bieżących), a w relacji do grudnia 2019 r. wzrosła o 12,5% (przed rokiem odnotowano spadek sprzedaży w ujęciu miesięcznym – o 1,9%, a wzrost w stosunku rocznym – o 10,5%). W przedsiębiorstwach handlu hurtowego obserwowano wzrost sprzedaży tak w stosunku do listopada 2020 r. – o 2,3%, jak i w odniesieniu do analogicznego okresu 2019 r. – o 8,6% (w grudniu 2019 r. zanotowano wzrost odpowiednio o 0,1% i o 12,3%). Wartość sprzedaży hurtowej jednostek handlowych, zrealizowanej w okresie styczeń-grudzień 2020 r., zwiększyła się o 0,9% w porównaniu z analogicznym okresem 2019 r., w tym w przedsiębiorstwach handlu hurtowego wzrosła o 2,6% (przed rokiem wzrost wyniósł odpowiednio 6,3% i 4,7%).

2.5. Wybrane wskaźniki statystyczne województwa wielkopolskiego

(w porównaniu z innymi województwami)

Liczba ludności wg stanu 31.12.2020 r.

POLSKA – 38 265,0 mln (100,0%)

1) województwo mazowieckie – 5 425,0 mln (14,17%)

2) województwo śląskie – 4 492,3 mln (11,74%)

3) województwo wielkopolskie – 3 496,5 mln (9,14%)

4) województwo małopolskie – 3 410,4 mln (8,91%)

5) województwo dolnośląskie – 2 891,3 mln (7,55%)

Liczba podmiotów gospodarki narodowej (bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwo rolne) wg stanu 31.12.2020 r./ 31.12.2019 r.

Województwo mazowieckie	887 329	854 457
Województwo śląskie	494 300	481 757
Województwo wielkopolskie	**461 225**	**446 215**
Województwo małopolskie	426 306	409 849
Województwo dolnośląskie	396 046	382 892

Liczba spółek handlowych (w tym: z udziałem kapitału zagranicznego) wg stanu 31.12.2020 r./ 31.12.2019 r.

Województwo mazowieckie	181 948 (34 417)	170 518 (33 215)
Województwo śląskie	54 323 (5 484)	52 202 (5 513)
Województwo wielkopolskie	**54 933 (5 990)**	**52 110 (6 063)**

Województwo dolnośląskie	47 459 (6 728)	44 972 (6 730)
Województwo małopolskie	47 258 (6 048)	44 357 (5 942)

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wg stanu 31.12. 2020 r. / 31.12.2019 r.

Województwo mazowieckie	1 541 600	1 541 100
Województwo wielkopolskie	**813 800**	**804 900**
Województwo śląskie	769 000	789 100
Województwo małopolskie	516 800	520 800
Województwo dolnośląskie	481 800	491 500

Stopa bezrobocia rejestrowanego (liczba bezrobotnych)
wg stanu 31.12. 2020r. / 31.12.2019 r.

Województwo wielkopolskie	**3,7% (61 000)**	**2,8% (46 200)**
Województwo śląskie	4,9% (91 000)	3,6% (66 500)
Województwo mazowieckie	5,2% (146 400)	4,5% (126 600)
Województwo małopolskie	5,3% (83 100)	4,1% (62 600)
Województwo dolnośląskie	5,6% (68 800)	4,4% (41 800)

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw
grudzień 2020 r./ grudzień 2019 r.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w 2020 r. wyniosło **5411,45 zł.**

Województwo śląskie	(1) 6802,79 zł	(2) 6374,31 zł
Województwo mazowieckie	(2) 6700,01 zł	(1) 6402,10 zł
Województwo dolnośląskie	(3) 6465,96 zł	(3) 5961,24 zł
Województwo pomorskie	(4) 5983,84 zł	(4) 5705,10 zł
Województwo małopolskie	(5) 5953,28 zł	(5) 5447,82 zł
Województwo łódzkie	(6) 5772,39 zł	(6) 5225,24 zł
Woj. zachodniopomorskie	(7) 5492,06 zł	(7) 5111,02 zł
Województwo opolskie	(8) 5327,66 zł	(9) 4955,31 zł
Województwo wielkopolskie	**(9) 5206,46 zł**	**(8) 4972,04 zł**
Województwo lubelskie	(10) 5151,65 zł	(10) 4828,06 zł

(źródła: własna analiza porównawcza na podstawie materiałów statystycznych GUS/US Poznań)

Udział regionów w tworzeniu produktu krajowego brutto w 2019 r. (ceny bieżące)

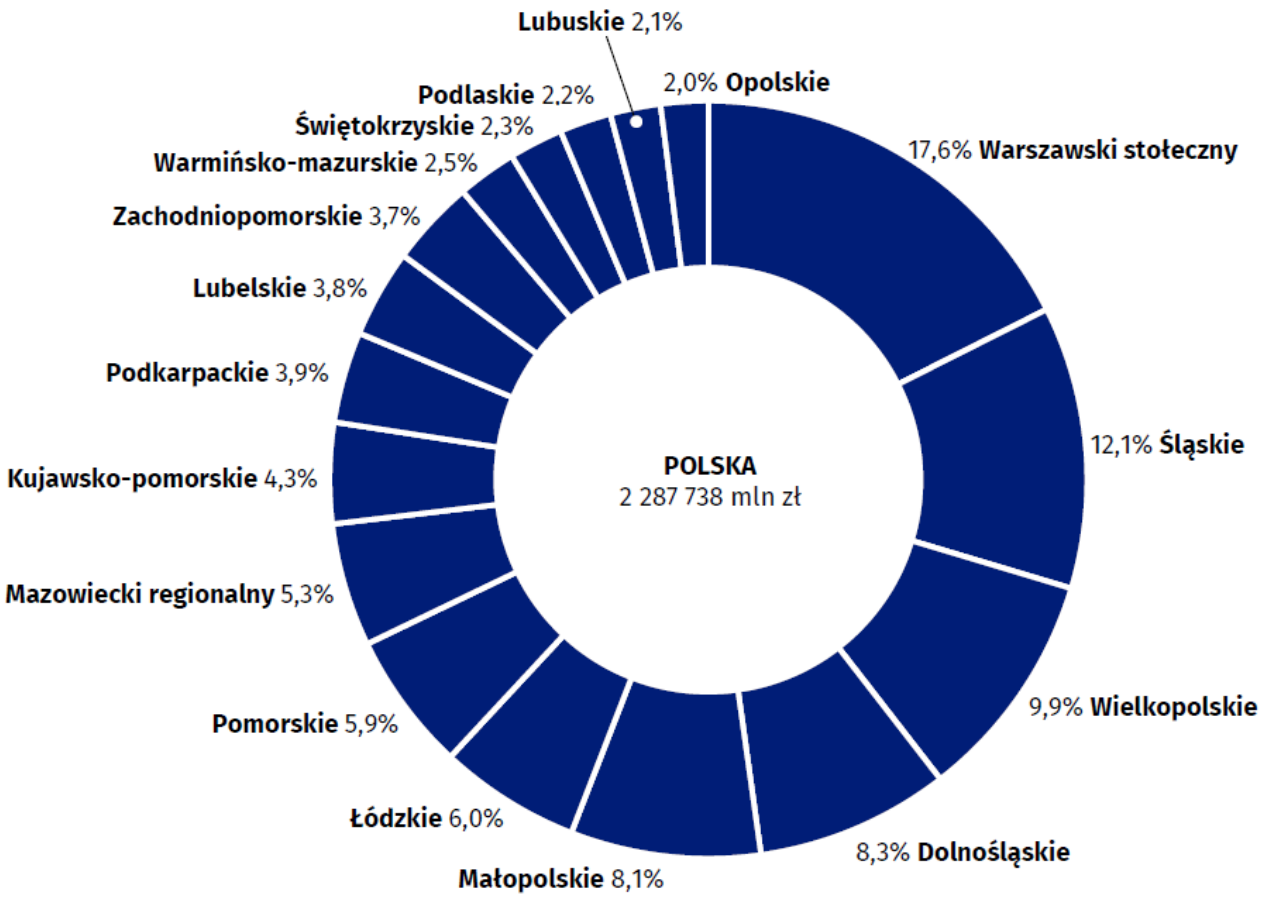

(źródło: Wstępne szacunki produktu krajowego brutto w przekroju regionów w 2019 r., Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 31.12.2020 r.)

Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według regionów w 2019 r. (ceny bieżące)

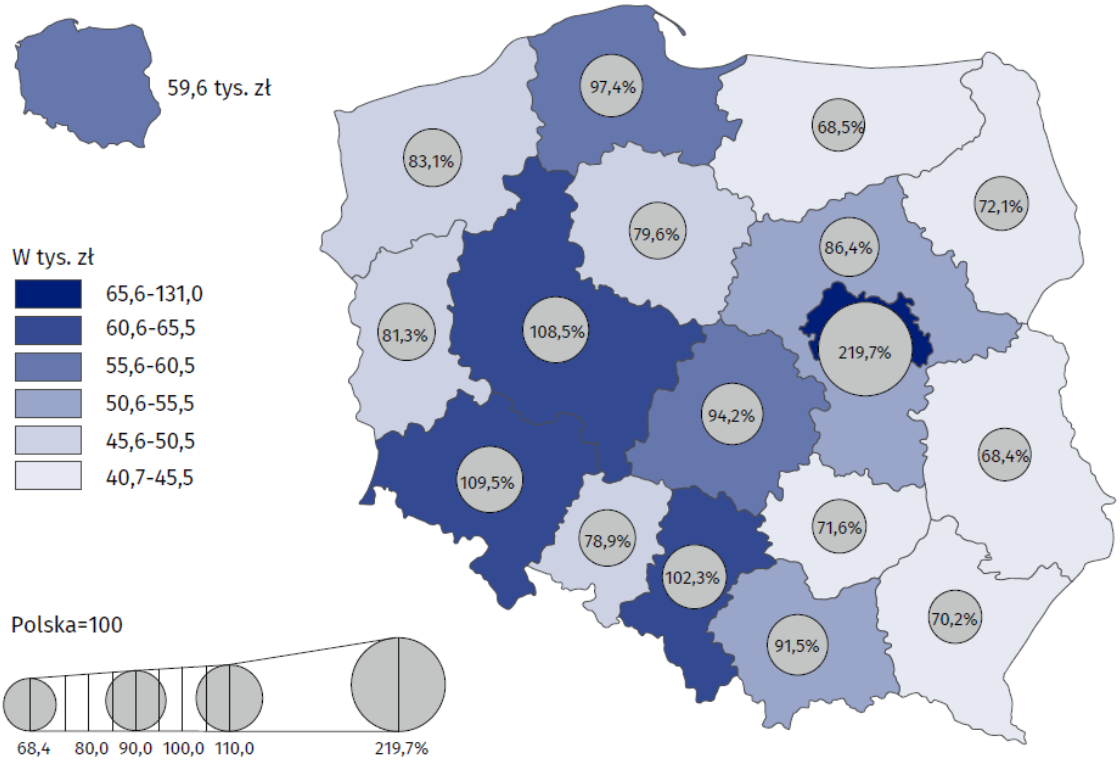

(źródło: Wstępne szacunki produktu krajowego brutto w przekroju regionów w 2019 r., Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 31.12.2020 r.)

Dane dotyczące regionalnego PKB mają charakter wstępny i stanowią przedmiot rewizji, zgodnie z polityką rewizji stosowaną w rachunkach narodowych i regionalnych. Dane ostateczne za 2019 r. będą dostępne w październiku 2021 r.

PKB województwa wielkopolskiego w kwotach bezwzględnych/na osobę

2010: 131,8 mld zł / 38 629 zł
2011: 142,2 mld zł / 41 285 zł
2012: 150,3 mld zł / 43 425 zł
2013: 159,7 mld zł / 46 135 zł
2014: 166,5 mld zł / 48 014 zł
2015: 176,7 mld zł / 50 870 zł
2016: 183,6 mld zł / 52 809 zł
2017: 196,8 mld zł / 56 355 zł
2018: 207,1 mld zł / 59 355 zł
2019: 225,9 mld zł / 64 641 zł

Produkt krajowy brutto w regionach Unii Europejskiej w 2019 r.

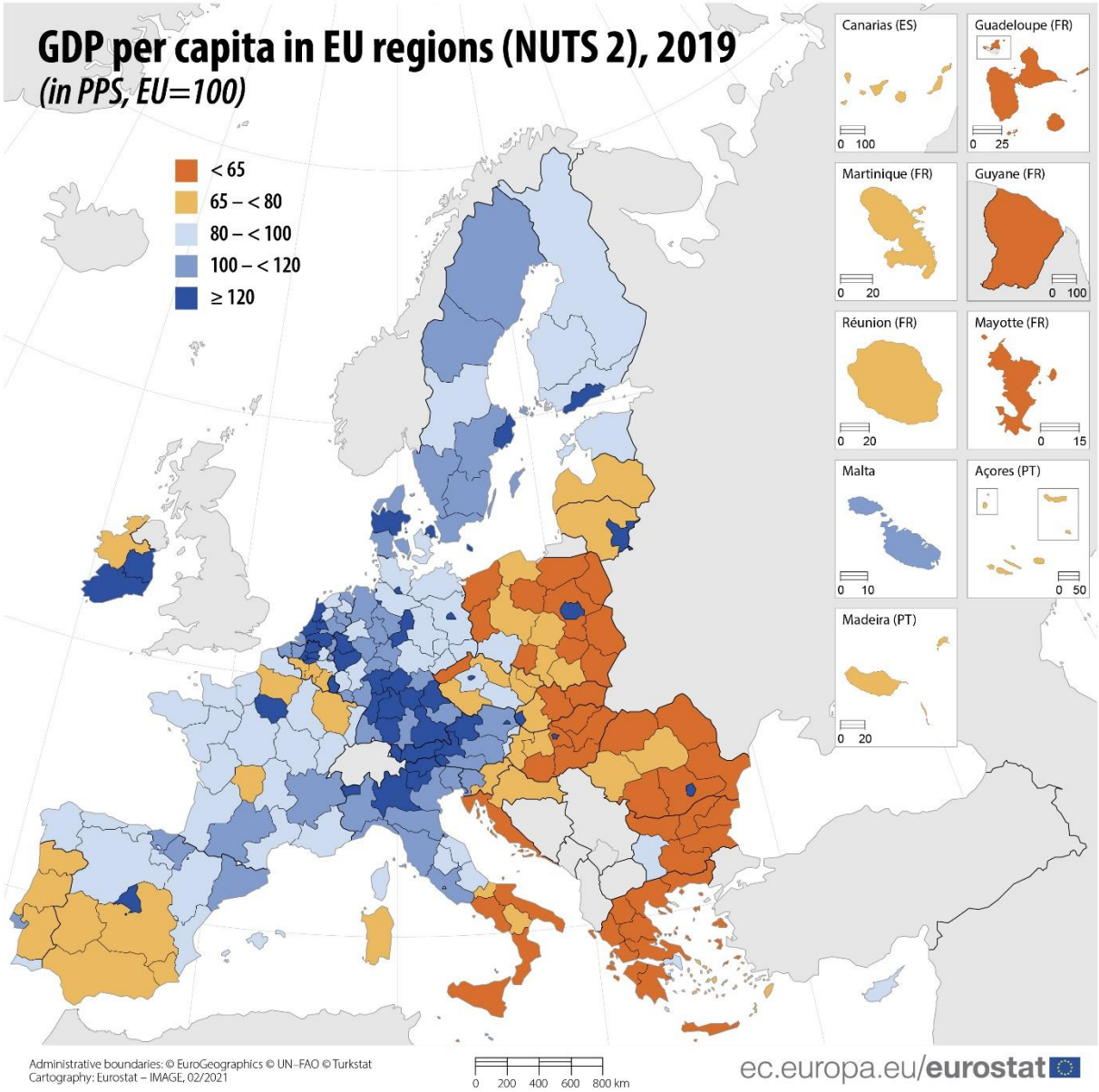

3. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM

Uwagi ogólne:

- Liczba podmiotów gospodarki narodowej w województwie wielkopolskim w końcu 2020 r. wyniosła 461,2 tys., tj. o 15,0 tys. więcej niż w 2019 r.;
- Podmioty prowadziły swoją działalność najczęściej w obszarze handlu i naprawy pojazdów samochodowych;

- 40% podmiotów zarejestrowanych miało swoją siedzibę na terenie Poznania i powiatu poznańskiego;
- Najliczniejszą grupę podmiotów stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą;
- Mikroprzedsiębiorstwa (o liczbie pracujących do 9) stanowiły zdecydowaną większość podmiotów gospodarki narodowej;
- Na każde 100 nowo zarejestrowanych podmiotów przypadło 51 wykreślonych z rejestru REGON.

3.1. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie wielkopolskim

W końcu grudnia 2020 r. w rejestrze REGON dla województwa wielkopolskiego ujętych było 461225 podmiotów gospodarki narodowej (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne). W ciągu roku ich liczba zwiększyła się, podobnie jak w kraju, o 3,4%. Podmioty zarejestrowane w wielkopolskim stanowiły 9,9% wszystkich jednostek w Polsce, co podobnie jak w 2019 r. uplasowało województwo na 3. miejscu w kraju, po mazowieckim (19,0%) i śląskim (10,6%). Najwięcej podmiotów w 2020 r. zarejestrowanych było w Poznaniu (118751) i powiecie poznańskim (68153). Skupiały one łącznie 40,5% wszystkich jednostek w województwie. Największą koncentrację podmiotów gospodarki narodowej obserwuje się na terenie Poznania, gdzie na 1 km2 przypadały 453 podmioty. W dalszej kolejności plasowały się pozostałe miasta na prawach powiatu: Leszno (291), Kalisz (173) i Konin (105). Najniższym wskaźnikiem charakteryzowały się powiaty złotowski i czarnkowsko-trzcianecki (po 4 podmioty na 1 km2) oraz międzychodzki (5).

Podmioty gospodarki narodowej w województwie wielkopolskim (2020 vs 2019)

Stan z dniu	**31.12.2020 r.**	**31.12.2019 r.**
Ogółem p. g. n.	461 225	446 215
w tym:		
Spółki handlowe	54 933	52 110
Spółki z udziałem kapitału zagranicznego	5 990	6 063

3.2. Podmioty gospodarki narodowej według rodzaju prowadzonej działalności

W końcu 2020 r. najliczniejszą grupę podmiotów stanowiły jednostki prowadzące działalność w zakresie: handlu; naprawy pojazdów samochodowych (21,8% ogółu podmiotów), budownictwa (14,9%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (10,5%) oraz przetwórstwa przemysłowego (8,9%).W porównaniu z 2019 r. liczba podmiotów najbardziej wzrosła w sekcjach: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 8,9%), budownictwo (o 6,9%), informacja i komunikacja (o 6,2%) oraz

administrowanie i działalność wspierająca (o 6,0%). Spadek odnotowano natomiast w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 2,0%), górnictwie i wydobywaniu (o 1,3%) oraz rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (o 1,1%).

3.3. Podmioty gospodarki narodowej według formy prawnej

Zdecydowana większość podmiotów gospodarki narodowej należy do sektora prywatnego. W końcu grudnia 2020 r. było to 444341 jednostek, tj. 96,3% ogółu podmiotów. Ponad 75% podmiotów tego sektora stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą przede wszystkim w zakresie: handlu; naprawy pojazdów samochodowych (23,2%), budownictwa (17,6%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (11,2%) oraz przetwórstwa przemysłowego (9,2%). W porównaniu z 2019 r. ich ogólna liczba zwiększyła się o 11356 (o 3,5%). W przekroju terytorialnym wzrost odnotowano we wszystkich powiatach, w tym największy w leszczyńskim (o 5,8%), konińskim (o 5,5%) i kaliskim (o 5,0%).

W bazie REGON zarejestrowane były 54933 spółki handlowe z siedzibą w województwie wielkopolskim, tj. o 5,4% więcej niż w 2019 r., a największy wzrost obserwowano w powiatach: tureckim (o 13,4%), krotoszyńskim (o 12,2%) i ostrzeszowskim (o 10,2%). Spośród spółek handlowych 10,9% stanowiły jednostki z udziałem kapitału zagranicznego, których liczebność zmniejszyła się w ciągu roku o 1,2%. Najczęściej spółki te prowadziły swoją działalność w sekcjach: handel, naprawa pojazdów samochodowych (21,2%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (14,6%), przetwórstwo przemysłowe (12,2%) oraz budownictwo (12,1%). Zdecydowaną większość spółek handlowych stanowiły spółki handlowe kapitałowe (81,5%) i były to przede wszystkim spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (80,1%).

Spośród spółek handlowych osobowych (18,5%) najchętniej wybieraną formą prawną były spółki komandytowe (10,7% ogółu spółek handlowych) oraz jawne (6,7%).

Liczba zarejestrowanych spółek cywilnych wyniosła 26376, tj. o 0,3% więcej niż przed rokiem. Największy ich wzrost obserwowano w powiatach: międzychodzkim (o 4,5%), grodziskim (o 3,4%) i wągrowieckim (o 3,1%). W 8 powiatach odnotowano spadek liczby spółek cywilnych, w tym największy w chodzieskim (o 2,0 %) i Lesznie (o 1,0%). Podobnie jak w przypadku spółek handlowych, ich działalność prowadzona była głównie w ramach: handlu; naprawy pojazdów samochodowych (38,6%), przetwórstwa przemysłowego (12,6%), budownictwa (9,7%) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (9,4%). Ponadto, według stanu na koniec 2020 r. zarejestrowanych było 12038 stowarzyszeń i organizacji społecznych, tj. o 1,0% więcej niż w roku ubiegłym. Odnotowano wzrost liczby fundacji (o 5,9% do 2283), ale spadek liczby spółdzielni (o 1,5% do 1549). Liczba przedsiębiorstw państwowych pozostała na poziomie notowanym przed rokiem (5).

Spółki handlowe według form prawnych w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia 2020 r.)

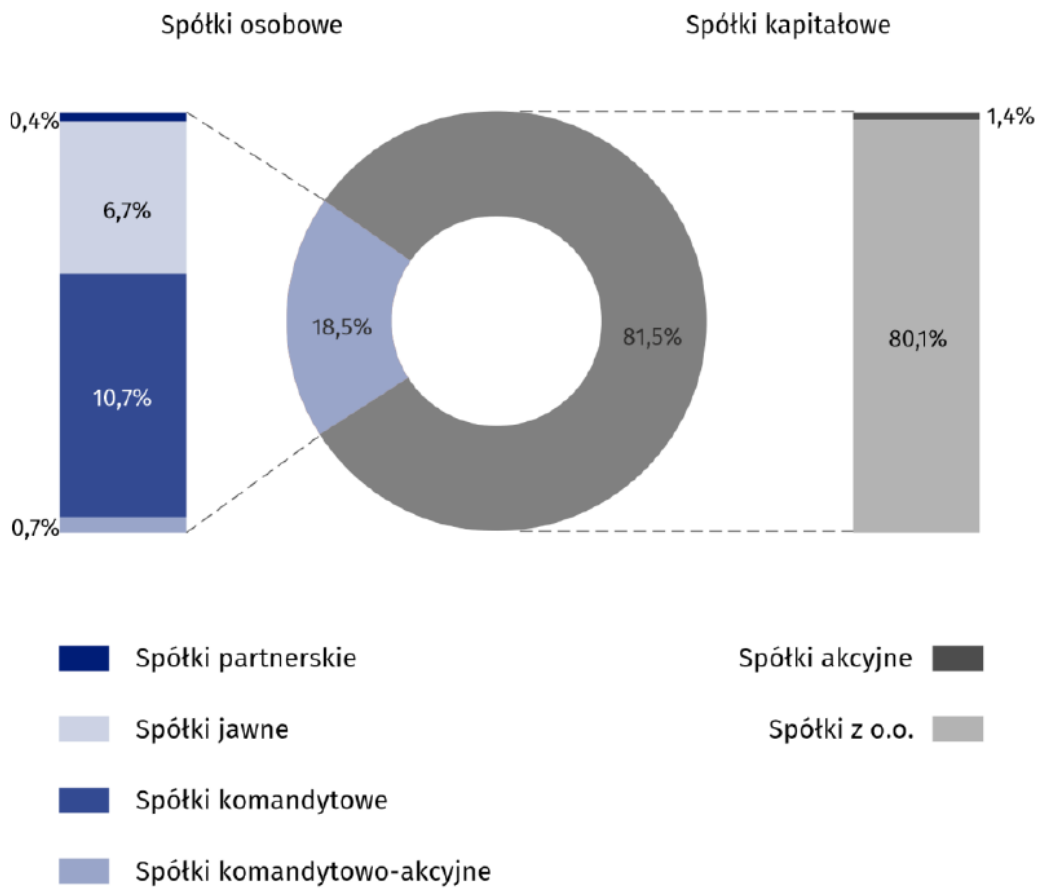

3.4. Podmioty gospodarki narodowej według przewidywanej liczby pracujących

W zbiorowości podmiotów gospodarki narodowej ujętych w bazie REGON przeważały jednostki mikro, tj. z przewidywaną, przy wpisie do rejestru, liczbą pracujących do 9. W końcu 2020 r. ich liczba wyniosła 443570 (o 3,6% więcej niż przed rokiem) i stanowiła 96,2% ogółu jednostek (96,0% w 2019 r.). W ciągu roku zmalała liczba podmiotów małych (10 do 49 pracujących) o 2,0% do 14463, a ich udział wyniósł 3,1% (wobec 3,3% w 2019 r.). Zmniejszyła się również liczebność podmiotów średnich (50 do 249 pracujących) o 1,6% do 2773. Ich udział pozostał na poziomie notowanym przed rokiem (0,6%). Ponadto odnotowano spadek liczby podmiotów dużych (powyżej 250 pracujących) o 1,6% do 419. Udział podmiotów dużych wyniósł jedynie 0,1%.

3.5. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane, wyrejestrowane i z zawieszoną działalnością

W 2020 r. zarejestrowano 32250 nowych podmiotów, tj. o 12,8% mniej niż przed rokiem. Wśród nich dominowały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (79,8%). Kolejną grupą były spółki handlowe, które stanowiły 14,9% ogółu nowych podmiotów. Biorąc pod uwagę rodzaj prowadzonej działalności najwięcej nowych jednostek należało do sekcji:

budownictwo (22,5%), handel, naprawa pojazdów samochodowych (18,0%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (11,0%). W 2020 r. wyrejestrowano łącznie 16556 podmiotów, tj. o 15,3% mniej niż przed rokiem. Wśród wykreślanych jednostek przeważały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (83,3%), a spółki handlowe stanowiły 11,2% wyrejestrowanych podmiotów. W końcu grudnia 2020 r. liczba podmiotów które zawiesiły swoją działalność wyniosła 45135, tj. o 13,4% więcej niż przed rokiem. Stanowiły one 9,8% wszystkich podmiotów w bazie REGON (wobec 8,9% w końcu 2019 r.). Największy przyrost podmiotów z zawieszoną działalnością w przekroju terytorialnym odnotowano w Lesznie (o 20,0%), w powiecie szamotulskim (o 19,8%) i jarocińskim (o 18,1%), a najmniejszy w konińskim (o 3,5%).

Podmioty gospodarki narodowej w województwie wielkopolskim w podziale na subregiony (2020 vs 2019)

Subregion	Liczba p.g.n. (31.12.2020 r.)	Liczba p.g.n. (31.12.2019 r.)
kaliski	71 789	69 487
koniński	68 195	65 877
leszczyński	64 546	62 665
pilski	39 179	38 027
poznański	98 765	94 736
Miasto Poznań	118 751	115 423

4. RYNEK PRACY I WYNAGRODZENIA W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM

- Większość pracujących skupiały jednostki duże, tj. zatrudniające ponad 49 osób;
- Większość pracujących zatrudniały jednostki zajmujące się handlem, naprawą pojazdów samochodowych oraz przetwórstwem przemysłowym;
- Najliczniejsze grupy pracujących stanowili specjaliści, zatrudnieni głównie w jednostkach prowadzących działalność w zakresie edukacji oraz robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy związani przede wszystkim z przetwórstwem przemysłowym;
- Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie wielkopolskim na koniec 2020 r. wyniosła 3,7%, co w skali roku oznacza wzrost o 0,9 p.proc. Pomimo wzrostu, wskaźnik ten pozostał najniższy w kraju i kształtował się o 2,5 p.proc. poniżej wartości ogólnopolskiej. Większość bezrobotnych nie miała prawa do zasiłku, a do ewidencji najczęściej trafiały osoby, które jako bezrobotne rejestrowały się po raz kolejny. Wciąż istotny problem stanowiło zjawisko długotrwałego bezrobocia;
- Liczba zezwoleń na pracę cudzoziemców w województwie wielkopolskim systematycznie rośnie. W 2020 r. wydano ich 50,3 tys., tj. o 1,3 tys. więcej niż przed rokiem. Zezwolenia na pracę wydawane były najczęściej obywatelom Ukrainy.

4.1. Charakterystyka rynku pracy

Liczba pracujących końcu IV kwartału 2020 r. wyniosła 1388,0 tys., tj. o 3,1% mniej niż przed rokiem, choć nieco więcej (o 0,7%) niż w poprzednim kwartale. W przeciwieństwie do tendencji obserwowanej w kraju, w Wielkopolsce już czwarty rok z rzędu liczba pracujących na koniec IV kwartału przewyższała tę notowaną w III kwartale. Najwięcej osób zatrudniały jednostki duże (60,1% wszystkich pracujących), udział średnich przedsiębiorstw kształtował się na poziomie 23,8%, natomiast 16,1% pracujących skupiały jednostki małe.

Najwięcej osób pracowało w podmiotach prowadzących działalność w zakresie handlu, naprawy pojazdów samochodowych (365,0 tys.) oraz przetwórstwa przemysłowego (364,4 tys.). Udział dla obu sekcji wyniósł po 26,3%, przy czym jednostki zajmujące się przetwórstwem przemysłowym skupiały blisko jedną trzecią (32,6%) wszystkich pracujących w zakładach powyżej 49 osób, natomiast podmioty związane z handlem i naprawą pojazdów samochodowych – jedną czwartą ogółu pracujących w podmiotach małych (25,1%) i średnich (25,2%) oraz nieco więcej (27,0%) – w dużych.

W okresie pandemii największy przyrost liczby pracujących w porównaniu z IV kwartałem 2019 r. odnotowano w sekcjach działalność finansowa i ubezpieczeniowa (o 44,8%) oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna (o 10,5%). W większości sekcji obserwowano jednak spadek zatrudnienia. Największy ubytek liczby pracujących wystąpił w zakwaterowaniu i gastronomii (o 9,7%, a w relacji do poprzedniego kwartału – o 13,2%). W ciągu roku liczba pracujących zmniejszyła się również w jednostkach zajmujących się budownictwem (o 8,9%, przy niewielkim wzroście w stosunku do III kwartału 2020 r. – o 0,1%), edukacją (o 8,4%, przy kwartalnym spadku o 3,0%) oraz działalnością związaną z kulturą, rozrywką i rekreacją (o 8,2%, przy kwartalnym wzroście o 1,7%).

W grudniu 2020 r. zanotowano wzrost przeciętnego miesięcznego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w odniesieniu do analogicznego okresu poprzedniego roku. W tym czasie podniosła się również stopa bezrobocia rejestrowanego, ale pomimo wzrostu, wskaźnik ten wciąż pozostawał najniższy w kraju.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2020 r. wyniosło 813,8 tys. osób, co w porównaniu z poprzednim miesiącem oznacza wzrost o 0,2%, a w stosunku do analogicznego okresu w 2019 r. – o 1,1% (przed rokiem wzrost zatrudnienia wyniósł 0,4% w ujęciu miesięcznym i 4,2% w stosunku rocznym).

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw (grudzień 2020 r.)

Wyszczególnienie	XII 2020		I–XII 2020	
	w tys.	XII 2019=100	w tys.	I–XII 2019=100
OGÓŁEM	**813,8**	**101,1**	**804,3**	**101,5**
w tym:				
Przemysł	340,8	98,8	341,0	98,7
górnictwo i wydobywanie	4,1	94,7	4,3	96,5
przetwórstwo przemysłowe	316,0	98,7	316,1	98,5
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę[a]	8,0	100,9	8,0	102,3
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[a]	12,8	102,7	12,6	102,3
Budownictwo	39,7	102,1	39,6	100,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[a]	268,9	104,7	261,2	105,2
Transport i gospodarka magazynowa	76,1	103,2	72,7	105,2
Zakwaterowanie i gastronomia[a]	6,8	96,1	7,3	103,9
Informacja i komunikacja	15,3	108,2	15,0	109,4
Obsługa rynku nieruchomości[a]	6,9	95,1	7,3	101,3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna[a]	16,7	96,9	16,8	102,5
Administrowanie i działalność wspierająca[a]	30,8	93,5	31,5	93,3

a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

4. 2. Popyt na pracę w województwie wielkopolskim

W 2020 r. w województwie wielkopolskim utworzono 43,7 tys. nowych miejsc pracy, o 24,2 tys. mniej niż rok wcześniej. Liczba zlikwidowanych miejsc pracy wyniosła w tym czasie 28,2 tys. i była o 1,2 tys. mniejsza niż w 2019 r. We wszystkich obszarach działalności gospodarczej obniżył się wskaźnik wolnych miejsc pracy. Na rynku pracy widoczny był wpływ pandemii COVID-19 trwającej na terenie Polski od marca 2020 r.

W IV kwartale 2020 r. reprezentacyjne badanie popytu na pracę w województwie wielkopolskim objęło 67,7 tys. podmiotów (o 16,2% mniej niż przed rokiem), z tego 64,6% stanowiły zakłady o liczbie pracujących do 9 (małe), 26,7% – zatrudniające od 10 do 49 osób (średnie), a 8,7% – jednostki, w których liczba pracujących przekracza 49 (duże). Ze względu na rodzaj działalności największy udział miały jednostki należące do sekcji: handel, naprawa pojazdów samochodowych (27,2%), przetwórstwo przemysłowe (14,4%) oraz budownictwo (13,5%).

4.3. Bezrobocie rejestrowane w 2020 r.

4.3.1. Ogólna charakterystyka zarejestrowanych bezrobotnych

W końcu grudnia 2020 r. ewidencja urzędów pracy w województwie wielkopolskim obejmowała 61,0 tys. bezrobotnych, co stanowiło 5,8% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w Polsce, o 0,5 p.proc. więcej niż w 2019 r. Pandemia Covid-19, rozwijająca się praktycznie przez cały rok 2020, wpłynęła negatywnie na rozwój gospodarki, a skutki licznych ograniczeń widoczne stały się również na rynku pracy. Tendencja malejąca bezrobocia, utrzymująca się od 2013 r., uległa zmianie, a populacja bezrobotnych w ciągu 2020 r. zwiększyła się o 14,6 tys. osób, tj. o 31,6%, przy średnim wzroście w kraju o 20,8%. Najwięcej bezrobotnych było zarejestrowanych w Poznaniu (7,0 tys.). Tam też odnotowano największy roczny przyrost ich liczby (o 88,1%). Kolejne powiaty pod względem liczebności bezrobotnych – koniński i poznański – miały zbliżoną liczbę zarejestrowanych (4,4 tys. i 4,0 tys.), jednak odniesienie tych wielkości do liczby mieszkańców obu powiatów dało całkowicie różny obraz bezrobocia na tych obszarach, wyrażający się najwyższą stopą bezrobocia rejestrowanego w powiecie konińskim i najniższą – w poznańskim (na równi z Poznaniem i powiatem kępińskim). Najmniej bezrobotnych (po ok. 0,7 tys.) obejmowały rejestry urzędów pracy w powiatach: kępińskim, śremskim, wolsztyńskim, międzychodzkim i leszczyńskim. W porównaniu z poprzednim rokiem bezrobocie zwiększyło się we wszystkich powiatach. Obok wspomnianego wyżej Poznania, największy wzrost liczby bezrobotnych odnotowały powiaty: poznański (o 86,4%), wolsztyński (o 51,5%), nowotomyski (o 49,8%), śremski (o 48,7%), wrzesiński (o 48,0%), obornicki (o 43,2%), szamotulski (o 41,7%) i jarociński (o 40,0%). Najmniejsze zmiany obserwowano natomiast w złotowskim (wzrost o 6,8%) i ostrzeszowskim (o 8,4%) oraz w Lesznie (o 8,5%). Kobiety stanowiły 58,3% wszystkich bezrobotnych w województwie, tj. o 2,1 p.proc. mniej niż w 2019 r., ale o 4,6 p.proc. więcej niż przeciętnie w kraju. W skali roku liczba bezrobotnych kobiet w województwie zwiększyła się o 27,0%, podczas gdy w przypadku mężczyzn wzrost wyniósł 38,6%. Większość bezrobotnych nie posiadała prawa do zasiłku; w końcu grudnia 2020 r. było 49,8 tys. takich osób, co stanowiło 81,7% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, o 1,3 p.proc. więcej niż przed rokiem, natomiast o 2,3 p.proc. mniej niż przeciętnie w kraju.

4.3.2. Ruch bezrobotnych w ciągu roku

W całym roku 2020 powiatowe urzędy pracy w województwie wielkopolskim zarejestrowały łącznie 96,1 tys. nowych bezrobotnych, którzy stanowili 7,2% wszystkich rejestrujących się w kraju. Liczba ta była o 7,4% mniejsza niż przed rokiem. Wśród bezrobotnych rejestrujących się w kolejnych miesiącach 2020 r. zwykle więcej było kobiet niż mężczyzn. Podobnie jak w poprzednim roku, największą przewagę zanotowano w lipcu, sierpniu i we wrześniu, gdy kobiety stanowiły ponad 55% bezrobotnych, natomiast w marcu proporcje były wyrównane, a udziały kobiet i mężczyzn wyniosły po 50%. Trzy czwarte bezrobotnych (75,2%) stanowiły osoby

rejestrujące się po raz kolejny. Wśród nowo zarejestrowanych 45,6% zamieszkiwało na wsi, 9,8% dotychczas nie pracowało, a 9,0% stanowili absolwenci. W 2020 r. najwięcej rejestracji nowych bezrobotnych dokonano w styczniu (10,4 tys.), a najmniej w listopadzie (6,7 tys.). Wśród osób rejestrujących się jako bezrobotni w 2020 r. znalazło się też 351 cudzoziemców.

4.3.3. Struktura bezrobotnych

Bezrobocie dotyczy przede wszystkim ludzi młodych, którzy nie przekroczyli 35 roku życia. W końcu grudnia 2020 r. zarejestrowani bezrobotni, którzy nie ukończyli 25 roku życia stanowili 13,7% wobec 13,8% przed rokiem, a odsetek osób w wieku 25–34 lata wyniósł 27,9% wobec 28,4% (w przypadku kobiet udział był większy i wyniósł 33,3%; przed rokiem 34,2%). Udział osób w wieku 35–44 lata kształtował się na poziomie 24,6% (w 2019 r. 23,4%), bezrobotnych z grupy wiekowej 45–54 lata – 18,0% (17,1% przed rokiem), a w wieku 55 lat i więcej – 15,7% (przed rokiem 17,3%). W porównaniu z 2019 r. liczebność bezrobotnych zwiększyła się we wszystkich grupach wiekowych, najbardziej od 45 do 54 lat (o 38,9%) i od 35 do 44 lat (o 38,6%).
Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy w końcu grudnia 2020 r. stanowili 78,5% ogółu zarejestrowanych. W porównaniu z poprzednim rokiem ich odsetek zmniejszył się o 2,5 p.proc., przy wzroście liczby o 27,7%. Wzrost liczebności dotyczył większości kategorii, największy długotrwale bezrobotnych. W porównaniu z końcem grudnia 2019 r. ich liczba zwiększyła się o 32,0% (wobec spadku przed rokiem o 17,0%), a udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrósł o 0,1 p.proc. do 39,2%.

Stopa bezrobocia rejestrowanego według powiatów i podregionów w 2020 r.

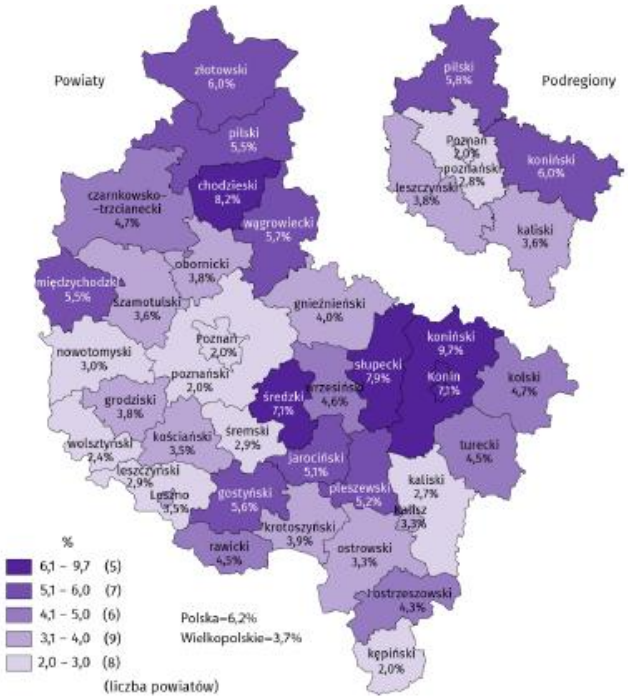

4.4. Cudzoziemcy na wielkopolskim rynku pracy w 2020 r.

4.4.1. Zezwolenia na pracę cudzoziemców

W 2020 r. wojewoda wielkopolski wydał 50,3 tys. zezwoleń na pracę cudzoziemców, co stanowiło 12,4% wszystkich takich dokumentów wystawionych w kraju (w 2019 r. 11,0%). Liczba udzielonych zgód na pracę była o 2,6% wyższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 34,6% w 2019 r.). Najwięcej zezwoleń na pracę cudzoziemców wydawano w województwie mazowieckim (68,2 tys.). Wielkopolskie zajęło 2. miejsce (50,3 tys. dokumentów), wyprzedzając łódzkie (41,4 tys.), małopolskie (39,4 tys.) i śląskie (34,5 tys.). Udział Wielkopolski w ogólnej liczbie wystawionych w kraju zezwoleń wzrósł z 5,5% w 2015 r. do 12,4% w 2020 r. W 2020 r. łącznie w województwie wielkopolskim zezwolenia na pracę wydano obywatelom 84 państw. Zdecydowanie najczęściej przyznawane były one Ukraińcom. Prawie 80% cudzoziemców, którym udzielono zgody na pracę na terytorium Polski, posiadało obywatelstwo tego państwa. W porównaniu z 2019 r. udział tych zezwoleń obniżył się o 3,1 p.proc. Drugą, co do wielkości nacją byli Białorusini (4,2% dokumentów, tj. o 0,8 p.proc. więcej). Zezwolenia wystawione obywatelom Gruzji stanowiły 2,6% (przed rokiem 2,0%), a Mołdawii – 2,0% (podobnie jak przed rokiem).

Struktura zezwoleń na pracę cudzoziemców według obywatelstwa

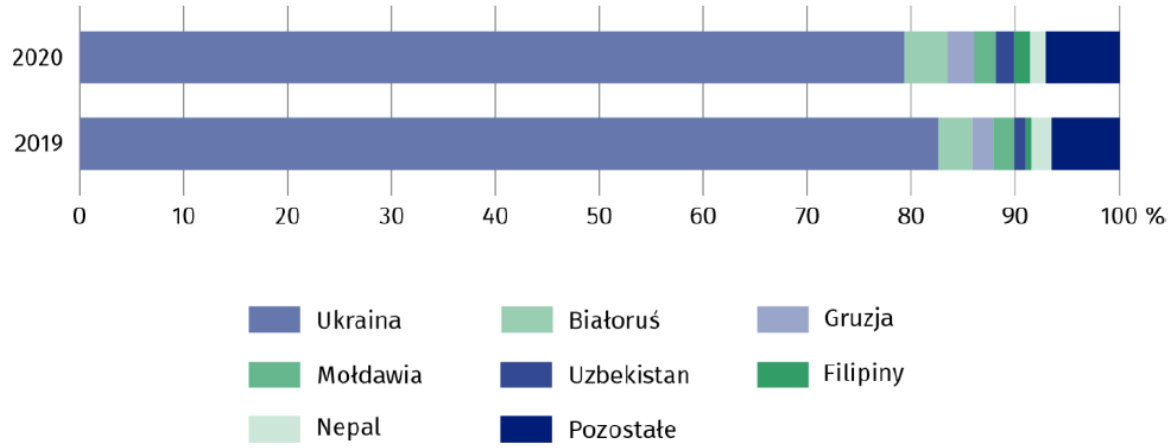

4.4.2. Oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcom

Obywatele Armenii, Białorusi, Gruzji, Mołdawii, Rosji i Ukrainy w ramach uproszczonej procedury mogą podejmować krótkoterminową pracę w Polsce bez obowiązku uzyskiwania zezwolenia na pracę. Oświadczenie o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi (do 2017 r. o zamiarze powierzenia) rejestrowane jest w powiatowym urzędzie pracy przez pracodawcę. Dokument ten uprawnia do wykonywania pracy niesezonowej bez zezwolenia przez okres 6 miesięcy w kolejnych 12 miesiącach.

W 2020 r. pracodawcy złożyli w powiatowych urzędach pracy (PUP) w województwie wielkopolskim 158,4 tys. oświadczeń (55,6 tys. dotyczyło kobiet). Ponad ¼ dokumentów wpisanych do ewidencji wystawiono dla agencji pracy tymczasowej. Pomimo trudnej sytuacji na rynku pracy związanej z epidemią COVID-19, odnotowano wzrost liczby oświadczeń o 2,7%, który nastąpił po dwuletnim okresie spadków (o 7,1% w 2019 r. i o 8,8% w 2018 r.). Wpływ wdrażanych obostrzeń był najbardziej widoczny w II kwartale 2020 r., w którym liczba zarejestrowanych oświadczeń uległa ograniczeniu o 35,6% w stosunku rocznym. W kolejnych kwartałach obserwowano przyrosty o 20,1% i 33,3%, w efekcie czego cały rok zamknął się wzrostem.

4.5. Wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw

Uwaga ogólna

- Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw utrzymało tendencję wzrostową w skali roku, a wzrost odnotowany w grudniu 2020 r. był większy niż w poprzednim miesiącu i wyniósł 4,7% wobec 3,9% w listopadzie 2020 r.;

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2020 r. wyniosło 5206,46 zł i wzrosło o 4,2% w porównaniu z poprzednim miesiącem oraz o 4,7% w relacji do grudnia 2019 r. (przed rokiem wzrost poziomu wynagrodzeń w ujęciu miesięcznym wyniósł 3,3%, a w stosunku rocznym 5,9%). W porównaniu z grudniem 2019 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie najbardziej zwiększyło się w przedsiębiorstwach z sekcji: administrowanie i działalność wspierająca (o 16,9%), informacja i komunikacja (o 9,9%) oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 8,8%). Spadek wynagrodzeń dotyczył jedynie jednostek z sekcji górnictwo i wydobywanie (o 5,6%) oraz zakwaterowanie i gastronomia (o 0,3%).
Najwyższe wynagrodzenie otrzymali w całym 2020 r. zatrudnieni w sekcji informacja i komunikacja (o 71,9% wyższe od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw), a ponadto – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 57,8% wyższe od średniej), górnictwo i wydobywanie (o 33,7% wyższe od średniej) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 33,3% wyższe od średniej). Najniższy wciąż pozostawał poziom płac w jednostkach zajmujących się zakwaterowaniem i gastronomią (o 33,8% poniżej przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw

Wyszczególnienie	XII 2020		I–XII 2020	
	w zł	XII 2019=100	w zł	I–XII 2019=100
OGÓŁEM	**5206,46**	**104,7**	**4922,32**	**104,0**
w tym:				
Przemysł	5498,02	106,6	5151,95	103,7
górnictwo i wydobywanie	6961,67	94,4	5497,85	83,9
przetwórstwo przemysłowe	5398,63	107,0	5085,31	103,8
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę[a]	8217,47	101,7	7953,15	106,3
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[a]	5785,60	108,8	4920,04	106,8
Budownictwo	5881,61	101,5	5258,30	99,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[a]	4505,14	100,4	4471,02	103,7
Transport i gospodarka magazynowa	4909,84	107,3	4582,10	106,7
Zakwaterowanie i gastronomia[a]	3448,67	99,7	3369,45	99,1
Informacja i komunikacja	8952,48	109,9	8460,81	108,9
Obsługa rynku nieruchomości[a]	5997,46	104,4	5193,30	102,1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna[a]	6938,78	104,0	6453,52	101,8
Administrowanie i działalność wspierająca[a]	4757,04	116,9	4253,45	112,2

a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

W okresie styczeń-grudzień 2020 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 4922,32 zł, tj. o 4,0% wyżej niż przed rokiem (w okresie styczeń-grudzień 2019 r. roczny wzrost wynagrodzeń wyniósł 6,7%). Przeciętne wynagrodzenie zwiększyło się w większości sekcji.

Wyjątek stanowiły górnictwo i wydobywanie (spadek o 16,1%), zakwaterowanie i gastronomia (o 0,9%) oraz budownictwo (o 0,3%).

Największy wzrost wynagrodzeń wystąpił w przedsiębiorstwach zajmujących się administrowaniem i działalnością wspierającą (o 12,2%) oraz informacją i komunikacją (o 8,9%).

Wybrany materiał źródłowy wykorzystany w opracowaniu:

Ludność. Stan i struktura ludności oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym (stan w dniu 31.12.2020)
Wyd. Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 30.04.2021 r.
Wstępne szacunki produktu krajowego brutto w przekroju regionów w 2019 r.
Wyd. Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 31.12.2020 r.
Informacja sygnalna Departamentu Sportu i Turystyki UMWW, Poznań 22.04.2021 r.;
Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego (grudzień 2020)
Wyd.: Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 01.02.2021 r.
Aktywność ekonomiczna ludności w województwie wielkopolskim w IV kwartale 2020 r.
Wyd.: Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 31.03.2021 r.
Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy w 2020 r.
Wyd. Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, marzec 2021 r.
Popyt na pracę w województwie wielkopolskim w 2020 r.
Wyd.: Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 30.04.2021 r.
Cudzoziemcy na wielkopolskim rynku pracy w 2020 r.
Wyd.: Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 07.04.2021 r.